Ochrona ludności
i obrona cywilna

Ochrona Ludności i Obrona Cywilna w Jeleniej Górze oraz powiecie karkonoskim

2026 r.

kpt. inż. Konrad Tkaczyk
KM PSP w Jeleniej Górze

Ochrona ludności, a obrona cywilna

Ochrona ludności: Działa w czasie pokoju i w kryzysach niemilitarnych (np. klęski żywiołowe, powodzie, awarie).

Obrona cywilna: Wchodzi w życie w momencie wprowadzenia stanu wojennego lub w czasie wojny, chroniąc ludność przed działaniami zbrojnymi.

Organy ochrony ludności

Art. 9. Ustawy o OLiOC **[Organy ochrony ludności]** 1. Organami ochrony ludności są:

1) terytorialne organy ochrony ludności:

a) wójt (burmistrz, prezydent miasta),

b) starosta,

c) wojewoda,

d) minister właściwy do spraw wewnętrznych;

2) pozostałe organy ochrony ludności:

a) marszałek województwa,

b) minister kierujący działem administracji rządowej, któremu podlegają lub przez którego są nadzorowane:

– podmioty ochrony ludności,

– organy obsługiwane przez podmioty ochrony ludności.

Podmioty ochrony ludności

Art. 17. Ustawy o OLiOC **[Podmioty ochrony ludności]** 1. Podmiotami ochrony ludności są:

1) Rządowe Centrum Bezpieczeństwa;

2) jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej;

3) ochotnicze straże pożarne;

……

20) Narodowy Fundusz Zdrowia;

21) podmioty lecznicze, w ramach których funkcjonują jednostki systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w rozumieniu ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 652 i 1222);

……

Podmioty ochrony ludności

.....

24) podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego w rozumieniu ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1154);

.....

27) Polski Czerwony Krzyż;

28) organizacje harcerskie i skautowe objęte Honorowym Protektoratem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;

29) Caritas Polska i podmioty współpracujące;

30) Polski Związek Łowiecki;

31) Polski Związek Wędkarski;

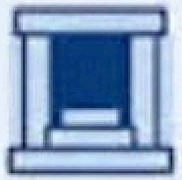
.....

OBIEKTY ZBIOROWEJ OCHRONY

BUDOWLE OCHRONNE

SCHRONY

UKRYCIA

MIEJSCA DORAŹNEGO SCHRONIENIA

PUNKTY SCHRONIENIA

Schemat pojęciowy – OLiOC

Miejsca doraźnego schronienia (MDS)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 lipca 2025 r. w sprawie warunków organizowania oraz wymagań, jakie powinny spełniać miejsca doraźnego schronienia (Dz.U. 2025 poz. 932)

Punkty schronienia

Art. 84a. ustawy o OLiOC **[Punkty schronienia]** Punkty schronienia to miejsca przydatne do tymczasowego ukrycia ludzi, w obiektach budowlanych albo w innych miejscach, zapewniające spełnienie podstawowej funkcji ochronnej przed nagłymi niebezpiecznymi zjawiskami pogodowymi oraz skutkami użycia konwencjonalnych środków rażenia, w szczególności odłamkami.

Na terenie powiatu karkonoskiego i Jeleniej Góry do tej pory zidentyfikowano **168 punkty schronienia**.

Karpacz - 26
Kowary - 24
Szklarska Poręba - 14
Mysłakowice - 6
Piechowice - 5
Janowice Wielkie - 4

Podgórzyn - 3
Jeżów Sudecki - 2
Stara Kamienica - 1

Miasto Jelenia Góra - 83

Oznaczenie punktu schronienia

10 x 20 cm

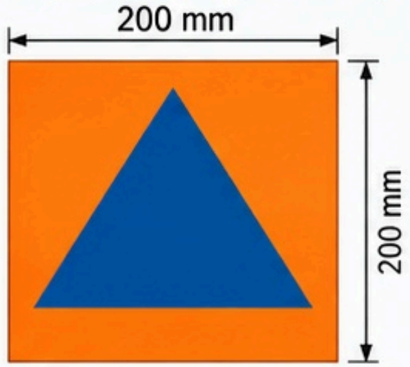

20 x 20 cm na budynku

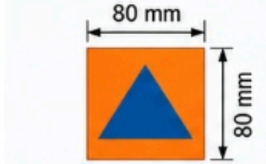
8 x 8 cm na drzwiach

1. OZNACZENIA – WYMIARY I WYGLĄD

1.1. Międzynarodowy znak rozpoznawczy obrony cywilnej

Tabliczka na budynku
200 mm × 200 mm

Naklejka na drzwiach
80 mm × 80 mm

1.2. Napis „PUNKT SCHRONIENIA"

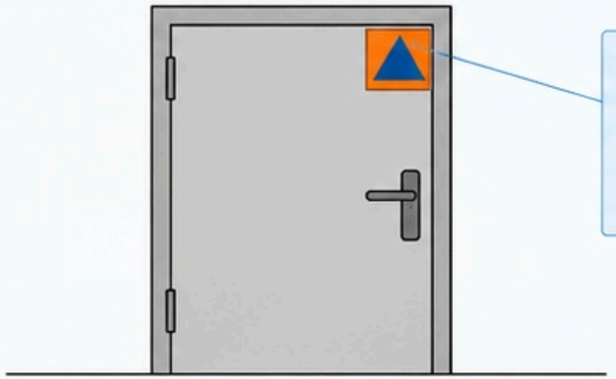

Tabliczka na budynku
100 mm × 200 mm

2. LOKALIZACJA NA BUDYNKU

3. OZNAKOWANIE DRZWI WEJŚCIOWYCH DO BUDYNKU

Naklejka 80 mm × 80 mm
w górnym prawym rogu
drzwi wejściowych
do budynku oraz na drzwiach
do punktu schronienia.

4. UWAGI

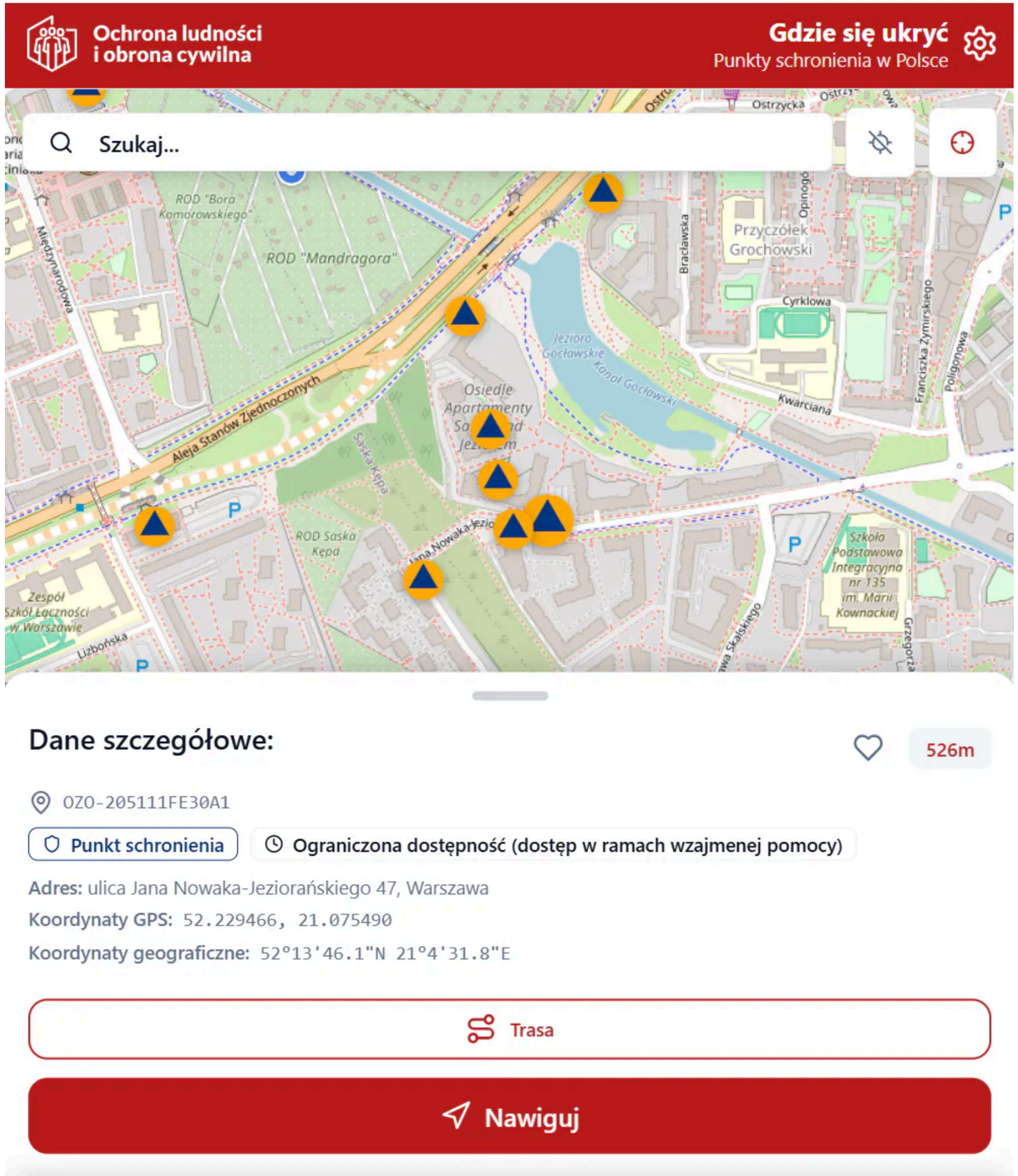
Oznakowanie powinno być czytelne, widoczne i utrzymywane w stanie zapewniającym rozpoznawalność. Materiał, z którego wykonano znak, w tym nadruk, powinien być odporny na warunki atmosferyczne, w szczególności na wodę i promieniowanie ultrafioletowe.

Jeżeli na drzwiach znajduje się inne oznakowanie w górnym rogu, oznakowanie PS umieszczamy obok.

Aplikacja gdziesieukryc.pl

Punkt schronienia może zgłosić każdy obywatel przy pomocy aplikacji.

Kontrole obiektu może zlecić tylko organ ochrony ludności.

INSTRUKCJA REAGOWANIA

ZAGROŻENIE ATAKIEM Z POWIETRZA

Poradnik bezpieczeństwa

Procedura przygotowania i reagowania w szkole lub przedszkolu po otrzymaniu komunikatu o zagrożeniu z powietrza, ogłoszeniu alarmu i jego odwołaniu

Dokument jest **zbiorem wytycznych** do wykorzystania w celu przygotowania budynku i personelu oraz działań podejmowanych w celu możliwie szybkiego przemieszczenia dzieci, uczniów, pracowników i innych osób do uprzednio wyznaczonych **miejsc schronienia**, a następnie utrzymania opieki do czasu bezpiecznego zakończenia działań.

Przed wyznaczeniem pomieszczeń do wykorzystania **Dyrektor placówki przeprowadza oględziny** z ewentualnym udziałem właściciela albo zarządcy budynku.

Spotkanie z Dyrektorami szkół i przedszkoli w Jeleniej Górze i powiecie karkonoskim

Spotkanie z Dyrektorami szkół
i przedszkoli jest planowane w formie online
15 października 2026 r.
o godzinie **10:00** w aplikacji Microsoft Teams.

Serdecznie zapraszam

Pomoc Dyrektorom w wyznaczaniu miejsc schronienia

Decyzje formalne podejmują Dyrekorzy placówej w porozumieniu z właścicielami budynków.

1. Co identyfikujemy	→	2. Jak sprawdzamy	→	3. Co przekazujemy
Miejsca schronienia na terenie placówki		Wizja lokalna (na prośbę dyrektora)		Rekomendacje do wyboru miejsc schronienia

Państwowa Straż Pożarna w razie potrzeby pomoże wyznaczyć miejsca schronienia po przeprowadzeniu wizji lokalnej w budynku szkoły. Zapewni niezbędną pomoc merytoryczną.

Jak zidentyfikować miejsce schronienia?

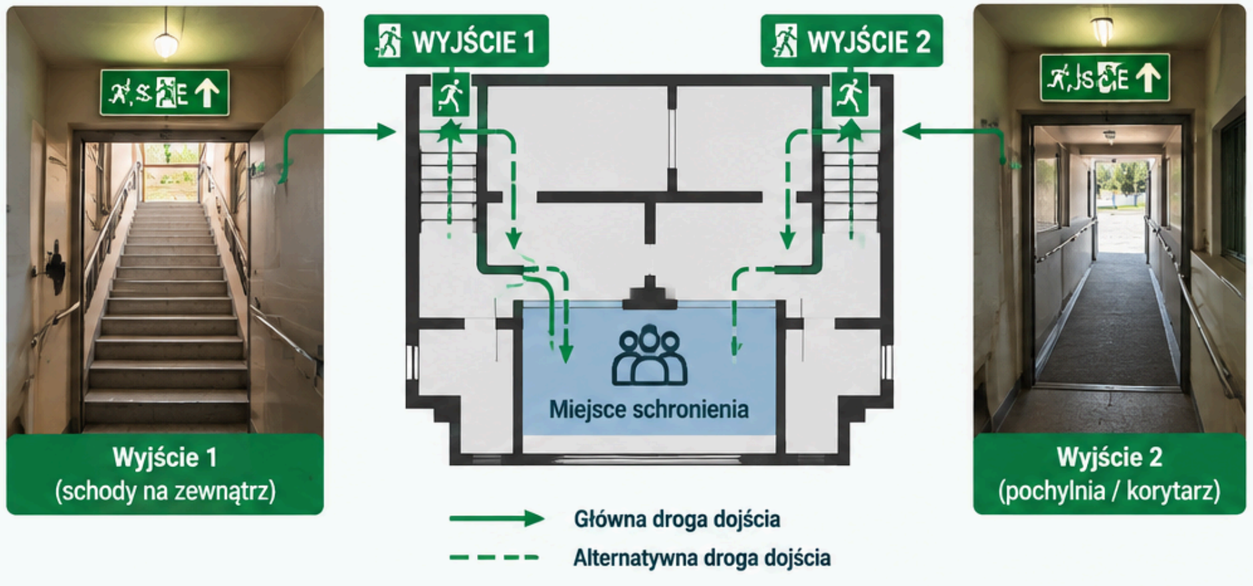
1. Sprawdź czy na terenie placówki nie ma działających schronów, ukryć, punktów schronienia (dane archiwalne, aplikacja gdziesieuryc.pl)
2. Preferowane kondygnacje podziemne lub najniższe dostępne z co najmniej dwoma wyjściami.
3. Pomieszczenia bez okien, spełniające zasadę “dwóch ścian”.
4. Liczba osób dostosowana do powierzchni, wentylacji i dróg ewakuacji.

Jak zidentyfikować miejsce schronienia?

Na co zwracać uwagę?

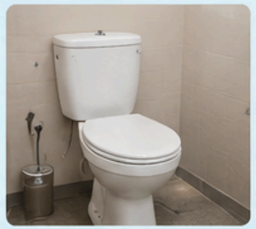
Zapewnione dwa wyjścia z kondygnacji, z miejsca schronienia i dwie alternatywne drogi dojścia.

Wyjście 1
(schody na zewnątrz)

Wyjście 2
(pochylnia / korytarz)

Możliwość zainstalowania:

toalety

łączność
(radio, internet, łączność wewnętrzna)

magazynowania wody

żywności

W miejscu schronienia należy zapewnić:

źródło światła
(latarki)

apteki

środki higieniczne
(w tym pieluchy dla małych dzieci)

worki na odpady

koce

odzież na zmianę

Jakie przestrzenie w budynku należy brać pod uwagę?

Kondygnacja	podziemna, gdy jej brak należy rozpatrywać pierwszą kondygnację nadziemną	**Osłona**	pomieszczenie wewnętrzne, bez okien lub z minimalnym przeszkleniem
„Dwie ściany”	między ludźmi a przestrzenią zewnętrzną powinny znajdować się możliwie dwie trwałe przegrody	**Wyjścia**	odpowiednie warunki do ewakuacji, preferowane dwa wyjścia – przy czym jednym z nich może być okno lub inny otwór umożliwiający ewakuację;
Użyteczność	jak największa pojemność, oświetlenie - najlepiej jeśli jest też awaryjne, możliwość odbioru sygnałów i komunikatów alarmowych, inne potrzeby szczególne	**Dojście**	krótka droga, bez konieczności użycia windy

Wentylacja — **Miejsce schronienia musi zapewnić odpowiednią wentylację, dostosowaną do przyjętej pojemności, *zalecane co najmniej 1,5 m^2 na osobę***

Jakich przestrzeni w budynku należy unikać?

- w których występują duże powierzchnie przeszklone, lekkie łączniki np. przeszklone hole
- w których występuje instalacja gazowa, kotły, butle ze sprężonymi gazami, ciężkie podwieszone do sufitu elementy instalacji lub urządzeń
- do których dotarcie wymaga przejścia przez pomieszczenia zagrożone wybuchem
- w których widoczne są istotne uszkodzenia konstrukcji
- do których sprawne dotarcie może być znacznie utrudnione lub ewakuacja z nich np. przez wąskie dojście i drzwi
- w których stwierdzono występowanie innych czynników mogących stanowić dodatkowe zagrożenie

Komunikaty alert RCB

Trzystopniowe sekwencja: **Czujność, Gotowość i Alarm.**

Czujność - komunikat bez polecenia schronienia, należy śledzić komunikaty rządowe, spawdzić łączność i gotowość do wykonania procedury.

Gotowość - komunikat przygotowawczy i/lub ostrzegawczy, należy wykonać zalecenia, wstrzymać wyjścia i sprowadzić grupy z terenu placówki.

Alarm - jednoznaczne polecenie natychmiastowego schronienia, należy uruchomić procedurę bez zwłoki, nie czekając na potwierdzenie w kilku źródłach.

Instrukcja przejścia do miejsc schroniena

Dyrektor placówki opracowuje **instrukcje postępowania na wypadek ataku z powietrza**, która powinna zawierać:

1. Przypisanie poszczególnych sal lekcyjnych do konkretnych miejsc schronienia.
2. Wyznaczenie podstawowych i zapasowych dróg przejścia.
3. Określenie obowiązków nauczycieli i pracowników szkoły.
4. Wzór meldunku nauczyciela po dotarciu do miejsca schronienia.

Meldunek powinie zawierać: nazwę klasy, miejsce schronienia, liczbę dzieci, dane dzieci z innych grup, informacje o poszkodowanych, pilne potrzeby oraz godzinę meldunku.

Ćwiczenia na wypadek ataku z powietrza

Rekomenduje się **regularne przeprowadzanie ćwiczeń** na wypadek ataku z powietrza.

Podczas ćwiczeń mierzy się czas przejścia każdej z grupy do przypisanego miejsca schronienia.

Działania niedopuszczalne

1. Zakaz wyprowadzania uczniów na zewnątrz.
2. Zakaz zwlekania z reakcją.
3. Zakaz korzystania z niezatwierdzonych miejsc schronienia oraz przekraczania ich pojemności.
4. Zakaz przekazywania dzieci osobom nieuprawnionym i organizowania ich odbioru podczas alarmu.
5. Zakaz wysyłania uczniów na poszukiwania innych osób.
6. Zakaz dotykania podejrzanych przedmiotów, szczątków i niewybuchów.

Podsumowanie

Przyjęte ustalenia z dyrektorem oraz organem prowadzącym placówkę powinny w szczególności uwzględniać:

1. Położenie miejsce schronienia
2. wskazanie ustalonej kategorii (schron, ukrycie, MDS, PS, MS)
3. pojemność miejsca schronienia
4. drogi dotarcia do miejsca schronienia i ewakuacji z niego
5. ograniczenia użytkowe np. czas przebywania oraz inne wytyczne
6. niezbędne prace i działania przygotowawcze, dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa

Dziękuję za uwagę

Zapraszam do zadawania pytań

Opracowano na podstawie prezentacji KG PSP: Współpraca organów PSP z dyrektorami szkół i przedszkoli w zakresie przygotowania placówek na wypadek otrzymania komunikatu o zagrożeniu z powietrza, ogłoszenia alarmu i jego odwołania.